

Sivistyslautakunta

Aika 22.08.2023 klo 17:01 - 18:57

Paikka Kunnantalo, neuvotteluhuone 1-2, 2 krs

Käsitellyt asiat

§	Otsikko	Sivu
§ 76	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
§ 77	Pöytäkirjantarkastajien valinta	4
§ 78	Työjärjestyksen hyväksyminen	5
§ 79	Osavuosikatsaus 2 / Sivistys- ja hyvinvointipalvelualue	6
§ 80	Vuoden 2022 tilintarkastuskertomuksen vastineet / Sivistys- ja hyvinvointipalvelualue	8
§ 81	Aloite / Yläkoulujen ja lukion aamupala	10
§ 82	Lukion opetussuunnitelmamuutokset koskien OPH:n muutosmääräystä 4610-2022 sekä lakimuutoksia	18
§ 83	Lukion opiskeluhoitosuunnitelma	20
§ 84	Mäntsälän kunnan varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2023	22
§ 85	Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen toimintasäännön päivitys	24
§ 86	Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen kunnan ulkopuolisten toimijoiden maksut ja taksat	28
§ 87	Otto-oikeuden piiriin kuuluvat viranhaltijapäätökset	31
§ 88	Ilmoitusasiat	32

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Virpiaro Matti	Puheenjohtaja	
	Nykänen Martti	I varapuheenjohtaja	
	Brusila Eerik	Jäsen	
	Kurki Roosa	Jäsen	
	Hoffman Heidi	Jäsen	
	Nousiainen Salla	Jäsen	
	Karttunen Osku	Jäsen	
	Tamminen Liisa	Jäsen	
	Kivistö Rosa-Julia	Nuorisovaltuuston edustaja	
	Ahvo Timo	Esittelijä	
	Tulkki Henna	Pöytäkirjanpitäjä	
	Mäkinen Janne	Asiantuntija	§ 81-83
	Purola Karoliina	Asiantuntija	§ 84
Riihinen Anne	Asiantuntija	§ 84	
Poissa	Pohjonen Niina		
	Manninen Katri		
	Ihalainen Lyyli		

Allekirjoitukset

Matti Virpiaro
puheenjohtaja

Henna Tulkki
pöytäkirjanpitäjä

Käsitellyt asiat 76 - 88

Pöytäkirjan tarkastus

Heidi Hoffman
pöytäkirjantarkastaja

Eerik Brusila
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan nähtävilläpito

Yleinen tietoverkko 29.08.2023

Sivistyslautakunta

§ 76

22.08.2023

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Sivistyslautakunta 22.08.2023 § 76

Päätösehdotus

Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös

Hyväksyttiin ehdotuksen mukaan.

Sivistyslautakunta

§ 77

22.08.2023

Pöytäkirjantarkastajien valinta

Sivistyslautakunta 22.08.2023 § 77

Päätösehdotus Valitaan pöytäkirjantarkastajiksi Heidi Hoffman ja Niina Pohjonen.

Päätös Valittiin pöytäkirjantarkastajiksi Heidi Hoffman ja Eerik Brusila.

Sivistyslautakunta

§ 78

22.08.2023

Työjärjestyksen hyväksyminen

Sivistyslautakunta 22.08.2023 § 78

Hallintosäännön mukaan asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimitella toisin päätä.

Päätösehdotus

Hyväksytään esityslistan mukainen työjärjestys.

Päätös

Hyväksyttiin ehdotuksen mukaan.

Asian käsittelyn jälkeen kuultiin asiantuntijaesittelyt seuraavasti:

- Opetuspäällikkö Janne Mäkinen § 81-83, saapui klo 17.28 ja poistui klo 18.11
- Varhaiskasvatuspäällikkö Karoliina Purola § 84, saapui klo 18.11 ja poistui klo 18.22
- Hankekoordinaattori Anne Riihinen § 84, saapui klo 18.11 ja poistui klo 18.22

Osavuositarkastus 2 / Sivistys- ja hyvinvointipalvelualue

Sivistyslautakunta 22.08.2023 § 79
2/02.01.00/2022

Talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaan osavuositarkastuksen 2/2023 tilinpäätösennuste laaditaan 30.6.2023 toteutumatietojen pohjalta.

Osavuositarkastuksessa esitetään

- toimialatarkastus
- talousarvion toteutuminen, keskeiset tekijät, joiden ennakoidaan vaikuttavan taloudellisten tuottojen ja kulujen määriin
- toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat
- ennuste
- tavoitteet ja niiden eteneminen
- osavuositarkastuksessa esitettävät talousarviomuutokset
- investointien toteutuma, poikkeamat ja ennuste
- talousohjelman vuotta 2023 koskevien ohjelmakohtien toteutuminen ja edistyminen

Osavuositarkastuksen pääpaino on merkittävien poikkeamien ennakoinnissa ja niihin varautumisessa tilinpäätöstä ajatellen.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen toimintakate oli kesäkuun lopussa -26,9 milj. euroa (tot. 54,7 %), jossa muutosta edelliseen vuoteen nähden -2,1 milj. euroa, 8,7 % lisäys. Toimintatuottoja on kertynyt 1,32 milj. euroa ja toimintakuluja 28,2 milj. euroa. Henkilöstömenot -14,8 milj. euroa (tot.54,4 %) ovat kasvaneet 15,6 %, -2,0 milj. euroa edelliseen vuoteen vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Tähän vaikuttaa lomapalkkavelan jaksotukset tulokseen, jota ei ole ed. vuotena kohdistettu sekä työehtosopimukseen kohdistuvat lisäkorotukset, joita ei oltu huomioitu talousarvio 2023 valmis-telussa. Ilman lomapalkkavelan osuutta henkilöstömenot ovat edelliseen vuoteen vastaavaan ajankohtaan nähden kasvaneet -0,85 milj. euroa 6,6 %.

Tulosalueiden osalta toimintakatteen toteutumat 30.6.2023 tilanteessa oli: Sivistyksen ja hyvinvoinnin yhteiset 53 %, opetuspalvelut 53 %, varhaiskasvatuspalvelut 58 % ja elinikäinen oppiminen 54 %.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen talousarviossa arvioidut ylityspaineet kohdistuvat opetus- ja varhaiskasvatuspalveluihin yhteensä 0,6 milj. euroa. Työehtosopimuksen vaikutus arvioidaan olevan henkilöstömenoissa noin 4,85 %. Talousarvio 2023 on huomioitu vain 2,5 % palkankorotusvaikutukset. Näiden arvioiden pohjalta esitetään käyttötalouteen lisämäärärahamuutosta seuraavasti:

Opetuspalvelujen tulosalue -0,3 milj. euroa henkilöstömenoihin.
Varhaiskasvatuspalvelujen tulosalue -0,3 milj. euroa henkilöstömenoihin.

Sivistyslautakunta

§ 79

22.08.2023

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen toiminta on edennyt vuoden puoliväliin mennessä asetettujen tavoitteiden ja suunnitelmien mukaisesti.

Lautakuntiin nähden sitoviin tavoitteisiin ollaan pääsemässä eri tulosalueilla.

Riskien hallinnan näkökulmasta varhaiskasvatuksen tulosalueella on valmisteltu yksityisen varhaiskasvatuksen palveluseteliä, jonka avulla pyritään turvaamaan yksityisen varhaiskasvatuksen toimintaedellytyksiä ja perheiden yhdenvertaisuutta varhaiskasvatuksessa. Palveluseteliesitys tehdään vuoden 2024 talousarvioesitykseen.

Valmistelija

Sivistysjohtaja Timo Ahvo, sähköposti timo.ahvo(@)mantsala.fi, controller Katri Kotila, sähköposti katri.kotila(@)mantsala.fi

Esittelijä

Sivistysjohtaja Ahvo Timo

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta päättää hyväksyä sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen osavuosikatsauksen 2/2023 toimitettavaksi kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle sekä esittää -0,6 milj. euron lisämäärärahaesityksen sivistys- ja hyvinvointipalvelualueelle. Lisämäärärahasta -0,3 milj. euroa kohdistuu varhaiskasvatuksen tulosalueelle ja -0,3 milj. euroa opetuksen tulosalueelle.

Päätös

Hyväksyttiin ehdotuksen mukaan.

Liite 1. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen osavuosikatsaus 2/2023

Liite 2. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen tavoitteet ja niiden toteuma 06/2023

Vuoden 2022 tilintarkastuskertomuksen vastineet / Sivistys- ja hyvinvointipalvelualue

Sivistyslautakunta 22.08.2023 § 80
13/02.01.00/2022

Tarkastuslautakunnan vuoden 2022 tarkastuskertomus hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 22.5.2022 § 36. Tarkastuskertomuksen vastineet ovat käsittelyssä kunnanhallituksessa 28.8.2023. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen johtoryhmä on valmistellut tarkastuskertomuksen vastineet.

Tarkastuslautakunnan havainto:

"Opetuspalvelut: Taloudelliset tavoitteet eivät täysin toteutuneet".

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen vastine:

Opetuspalveluiden toimintakate toteutui 31,2 milj. euroa ja ylitti muutetun talousarvion toimintakatteen osalta 0,27 milj. eurolla. Edelliseen vuoteen nähden toimintakate kasvoi 0,23 milj. euroa. Toimintatulot toteutuivat lähes talousarvion mukaisina 3,08 milj. euroa. Merkittävimmät vaikutukset toimintakatteen ylityksiin kohdistui henkilöstömenoihin 0,34 milj. euroa.

Valmistavan opetuksen käynnistyminen ukrainalaisten ja muiden maahanmuuttajien myötä lisäsi opettajien ja ohjaajien henkilöstömenoja syksyn 2022 osalta. Hankkeiden osuus vaikutti myös henkilöstöresurssin ylitykseen. Osa hankkeista avautui haettavaksi kesken vuoden. Näihin ei pystytty varautumaan talousarviovalmistelussa, mutta hankkeiden avulla pystyttiin toteuttamaan kehittämistoimintaa. Hanketulojen ylitys ennustettiin toisen osavuosikatsauksen yhteydessä ja tulolisäys 0,56 milj. euroa päätettiin kolmannen osavuosikatsauksen yhteydessä.

Muissa toimintamenoissa palveluiden ostoissa säästöä kertyi sisäisistä ateriapalveluiden ostoista, kun taas opetusmateriaalin hankinnoissa ylitystä kertyi suhteessa saman verran palveluiden ostojen alitukseen nähden. Opetusmateriaalin hankinnan ylitys muodostui keväällä 2022 Ehnroosin koulun tilanteesta, jossa sisäilmasyistä vanhasta koulurakennuksesta ei voitu siirtää huokoista oppimateriaalia uuteen koulurakennukseen.

Tarkastuslautakunnan havainto:

"Tarkastuslautakunnan näkee henkilöstön saatavuusongelman merkittävänä riskinä. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kuntalaisten hyvinvointisatsauksia jatketaan. Hyvinvoinnin kehittymistä tulisi raportoida laajemmin myös toimintakertomuksessa. Väestötiedon mukaan sekä ala- että yläkoulun oppilaiden määrä tulee laskemaan viiden vuoden sisällä tavalla, joka tulee ottaa huomioon sivistystoimen palveluverkon mitoituksessa".

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen vastine:

Sivistyslautakunta

§ 80

22.08.2023

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueella on tehty toimia, joilla on lisätty henkilöstön sitoutumista työnantajaan. Määräaikaisia työsuhteita on muutettu systemaattisesti vakituisiksi työsuhteiksi. Myös palvelualueen rekrytointia on kehitetty henkilöstöhallinnon ja markkinointiviestinnän kanssa. Varhaiskasvatuksessa ja vapaa-aikapalveluissa on annettu henkilöstölle työhohjausta vuoden 2023 aikana ja sitä jatketaan edelleen. Opetuspalvelut ovat jatkaneet jo aiemmin alkanutta erityisopettajiksi aikovien opettajien täydennyskoulutuksen tukemista Mäntsälän kansalaisopiston kanssa. Palvelualue valmisteli henkilöstöhallinnon kanssa vuoden 2022 aikana koulutuksen tukimallin, jolla tuetaan tutkintoon tähtäävään koulutukseen osallistumista ja mahdollistetaan näin henkilöstölle uuden tutkinnon opiskelu työn ohessa. Kunnallisen palkkaohjelman palkankorotuksia suunnattiin kunnassa niihin tehtävään, joissa on ollut rekrytointihaasteita. Opetuspalveluissa vuonna 2022 toteutetuilla koulujen johtamisjärjestelyillä tuettiin osaltaan henkilöstön rekrytointeja ja niissä onnistumista.

Palvelualueella yhdytään tarkastuslautakunnan huomioon kuntalaisten hyvinvointisatsauksien lisäämisestä. Vuonna 2022 valmisteltiin ja päätettiin hyvinvointilautakunnan ja sivistyslautakunnan keskinäisestä työnjaosta, jolla vahvistettiin elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosaluetta toiminnallisesti ja hallinnollisesti. Tätä työtä on jatkettu vuonna 2023 ja vuoden 2024 talousarvioesitykseen valmistellaan konkreettiset esitykset toiminnan kehittämiseksi. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualue selvittää hallintopalveluiden kanssa, kuinka hyvinvointitietoa tuodaan selkeämmin esille seuraavassa kunnan toiminnan tarkastuskertomuksessa. Mäntsälän kunnan vuoden 2022 hyvinvointiraportissa nostettiin myös esille, että hyvinvointiraportin lisäksi kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niihin vaikuttavista tekijöistä tulee raportoida vuosittain kunnan osavuosi- ja tilinpäätösraportoinnissa.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualue esitti vuoden 2023 talousarvioon kunnan väestöennusteen päivittämistä yhdessä tekninen ja elinvoimapalvelualueen kanssa. Samoin palvelualue esitti vuoden 2023 talousarvioon strategisen tilaselvityksen tekemistä ja siihen rahoitusta. Kunnanvaltuusto hyväksyi molemmat esitykset, joiden tarkoituksena on muodostaa tietopohjaa palveluiden mitoittamiseen ja ennakoitiin sekä poliittisen keskustelun mahdollistamiseen siitä, miten palveluiden tarvetta tullaan tarkastelemaan lähitulevaisuudessa.

Valmistelija

Sivistysjohtaja Timo Ahvo, sähköposti timo.ahvo(@)mantsala.fi, hyvinvointipäällikkö Vuokko Leirimaa, sähköposti vuokko.leirimaa(@)mantsala.fi, varhaiskasvatuspäällikkö Karoliina Purola, sähköposti karoliina.purola(@)mantsala.fi, opetuspäällikkö Janne Mäkinen, sähköposti janne.makinen(@)mantsala.fi

Esittelijä

Sivistysjohtaja Ahvo Timo

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta merkitsee tiedoksi sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen vuoden 2022 tilintarkastuskertomuksen vastineet.

Päätös

Hyväksyttiin ehdotuksen mukaan.

Nuorisovaltuusto	§ 78	16.11.2022
Nuorisovaltuusto	§ 84	15.12.2022
Kunnanvaltuusto	§ 9	06.02.2023
Sivistyslautakunta	§ 53	23.05.2023
Kunnanhallitus	§ 137	05.06.2023
Sivistyslautakunta	§ 81	22.08.2023

Aloite / Yläkoulujen ja lukion aamupala

Nuorisovaltuusto 16.11.2022 § 78

Pöytäkirjanpitäjä on koostanut aloitteet häiriöttömästä työskentelytilasta ja yläasteen ja lukion aamupalasta.

Päätösehdotus Hyväksytään aloitteet sellaisinaan.

Päätös Asia siirrettiin seuraavaan kokoukseen.

Nuorisovaltuusto 15.12.2022 § 84

Kokouksessa päätettiin käsitellä aloitteet erillisinä asioina.

Aloite yläkoulujen ja lukion aamupalasta (Liite 1) nuorisovaltuusto esittää aamupalatarjoilua sekä yläkouluihin että lukioon. Näin nuorten verensokerin tasapainosta, terveellisistä elintavoista ja opiskelumotivaatiosta pidettäisiin huolta ja heidän arkeaan helpotettaisiin.

Päätösehdotus Hyväksytään aloitteet sellaisinaan.

Päätös Hyväksyttiin aloite aamupalasta yläkouluilla ja lukiossa.

Liite 1: Yläkoulujen ja lukion aamupala.

Kunnanvaltuusto 06.02.2023 § 9

Päätösehdotus Kunnanvaltuusto lähettää aloitteen sivistyspalveluille sekä tekninen ja elinvoimapaalveluille valmisteltavaksi.

Päätös Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Liite 1. Yläkoulujen ja lukion aamupala

Nuorisovaltuusto	§ 78	16.11.2022
Nuorisovaltuusto	§ 84	15.12.2022
Kunnanvaltuusto	§ 9	06.02.2023
Sivistyslautakunta	§ 53	23.05.2023
Kunnanhallitus	§ 137	05.06.2023
Sivistyslautakunta	§ 81	22.08.2023

Sivistyslautakunta 23.05.2023 § 53

Opetuspalvelut sekä tekninen ja elinvoimapaalvelut ovat valmistelleet valtuustoaloitteen yhdessä.

Palvelualueet toteavat ”Aamupalatarjoilu yläkouluihin ja lukioon” valtuustoaloitteeseen seuraavaa:

Esi- ja peruskoulut järjestävät opetusta ja kasvatuksen tavoitteita tukevana toimintanaan tarkoituksenmukaisesti järjestetyn ja ohjatun, täysipainoisen ja kaikilta osiltaan maksuttoman kouluaterian. Kouluruokailuun osallistumista sekä ruoan ja ruokailutilanteen laatua seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Lounasruokailu, välipalat ja erityisruokavaliota noudattavien oppilaiden terveyden seuranta ovat osa koulun hyvinvointityötä.

Mäntsälässä annetaan vuosiluokkien 7–9 opetusta Ehnroosin, Riihenmäen ja Hepolan kouluissa. Mäntsälässä on yksi lukio.

Lukio

Lukion opiskelijamäärä on 360 (4/2023). Opiskelijoista noin 28 % (101 opiskelijaa) on koulumatkatuen piirissä, joka toteutuu suurelta osin julkisen liikenteen mukaisesti. Julkisen liikenteen aikataulun ja opetuksen aloituksen väliin jäävä aika ei riitä aamupalan syömiseen, koska julkinen liikenne saapuun kouluille noin klo 8.15–8.25 välillä ja ensimmäisen tunnin opetus alkaa klo 8.25. Tämän seurauksena kuljetuksessa olevat opiskelijat ovat eriarvoisessa asemassa. Koeviikkojen aikana kokeen aloitusta on mahdollista myöhäistää 15 minuuttia. Tämä mahdollistaisi aamupalatarjoilun.

Lukiolla on oppilaskunnan ylläpitämä kioski. Oppilaskunnan kanssa on käyty neuvotteluja, jonka perusteella kioskin valikoimaan ei ole juurikaan mahdollista lisätä aamupalaan sisältyviä tuotteita, sillä tuoreena syötävien tuotteiden myynti on oppilaskunnan kioskityyppisessä toiminnassa hankalaa ja sisältää riskejä tuotteiden nopean pilaantumisen vuoksi. Lukio toteaa lisäksi lausuntonaan, että oppilaitoksen kasvatustavoite on tukea opiskelijan kasvua itsenäiseksi ja omatoimiseksi aikuiseksi. Tähän sisältyy myös terveelliset ruokailutottumukset.

Vuosiluokat 7-9

Nuorisovaltuusto	§ 78	16.11.2022
Nuorisovaltuusto	§ 84	15.12.2022
Kunnanvaltuusto	§ 9	06.02.2023
Sivistyslautakunta	§ 53	23.05.2023
Kunnanhallitus	§ 137	05.06.2023
Sivistyslautakunta	§ 81	22.08.2023

Ehnroosin koulu on vuosiluokkien 7–9 yläkoulu, jossa opiskelee 407 (3/2023) oppilasta. Oppilaista 30 % (122 oppilasta) on koulukuljetuksen piirissä.

Riihenmäen koulu on yhtenäiskoulu, jossa opiskelee oppilaita vuosiluokilla 1–9. Yläluokilla 7–9 on 372 (3/2023) oppilasta, joista 33 % (123 oppilasta) on koulukuljetuksen piirissä.

Hepolan koulussa 7.–9.luokilla on yhteensä 18 (3/2023) oppilasta. Oppilaista 61 % on koulukuljetuksessa (11 oppilasta). Pedagogisilla tukiluokilla on lisäksi oppilaita n. 22, joista osa on koulukuljetuksessa.

Koulukuljetuksen piirissä olevat oppilaat käyttävät pääsääntöisesti joukkoliikennettä. Joukkoliikenteen ja kuljetusten aikataulu on tiukka. Lähdöt ovat jo nyt aikaisin, joten niitä ei voida enää aikaistaa. Lisäksi kuljettajien työaikalainsäädäntö määrittelee päivittäisen työajan, joka vaikuttaa aikataulukokonaisuuteen.

Suoritehinnat

Vuoden 2023 kouluaterian suoritehinnat ovat: Ehnroos 3,15 €, Hepola 3,7 €, Riihenmäki 2,55 € ja lukio 3,21 € (Tekninen ja elinvoimalautakunta 25.4.2023 §37). Aamupuuron ja maidon yhteinen suoritehinta on puolet koko aterian suoritehinnasta. Aterian hintaan tulee perusopetuksen osalta huomioida myös valvonnan kustannus. Valvovia opettajia tarvitaan perusopetuksen kouluihin vähintään yksi/koulu ja valvontakerran pituudeksi laskelmissa on määriteltä 45 min/kerta. Valvonnan hinta on laskettu 75 % (45 min) opettajan vuosiviikkotunnin hinnasta (2000 €), joka on 1 500 € (45 min). Laskennalliset suorat kokonaiskustannukset aamupalatarjoilulle 50 % osallistumisella lukuvuoden 190 päivälle ovat yhteensä 167 877 € vuodessa sekä valvonnan osuus 22 500 € vuodessa. Kustannukset yhteensä ovat 190 377 € vuodessa (kustannuserittely liitteessä).

Aikataulusuunnittelu

Aamupalatarjoilun aikataulusuunnitteluun vaikuttavat monet tekijät. Tarjoilu on mahdollista toteuttaa klo 7.45–8.30 välisenä aikana:

Keittiöhenkilökunnan työpäivä alkaa klo 7.00. Aamupalan valmistamiseen ja tarjolle laittamiseen menee noin 45 min, jolloin aamupalatarjoilu voisi alkaa aikaisintaan n. klo 7.45. Erityisruokavalioita ei ole mahdollista toteuttaa ilman sitovaa ennakoilmoittautumista hävikin hallitsemiseksi, lukuun ottamatta gluteenitonta puuroa.

Lounatarjoilua valmistellaan jo aamupalan valmistamisen ja tarjoilun aikana. Aamupalan jälkeen astiat tiskataan, tilat ja linjasto siivotaan ja varustetaan lounasta varten. Hauteen veden vaihtamisen, tyhjennyksen ja uudelleen kuumentamiseen kuluva aika tulee huomioida aamiaistarjoilun lopettamisajassa sekä työntekijän tehtävien uudelleenjärjestelyssä.

Nuorisovaltuusto	§ 78	16.11.2022
Nuorisovaltuusto	§ 84	15.12.2022
Kunnanvaltuusto	§ 9	06.02.2023
Sivistyslautakunta	§ 53	23.05.2023
Kunnanhallitus	§ 137	05.06.2023
Sivistyslautakunta	§ 81	22.08.2023

Koulujen ensimmäinen lounaskattaus alkaa jo noin klo. 10:00. Viimeisin mahdollinen aamiaistarjoilun päättymisaika on tällöin kello 8.30. Ensimmäisen lounasvuoron alkuun jää hyvin lyhyt aika, eli n. 1½ h, joka voisi vaikuttaa lounaan ruokailijamääriin negatiivisesti. Suositusten mukaisesti aamupala tulisi nauttia n. 3–4 h ennen lounasta

Opetushallituksen ohjeistuksen mukaan kotona syöty aamiainen varmistaa aamupäivän jaksamisen (Kouluruokailu kuuluu kaikille, Opetushallituksen artikkeli 15.9.2023).

Ehnroosin koulussa on pilotoitu mahdollisuutta osallistua kouluvalmentajan vetämään Aamukahvikerhoon, jota järjestetään neljänä päivänä viikossa. Pilotti jatkuu lukuvuonna 2023-2024. Perusopetuksessa on mahdollista järjestää koulukohtaisen suunnitelman mukaisesti aamupalakerho Opetushallituksen kerhotoiminnan valtionavustuksella. Harrastamisen Mäntsälän mallin mukaisten ryhmien toiminnan sisällöt perustuvat oppilaiden toiveisiin.

Aamupalatarjoilun järjestäminen peruskoulujen ja lukion toiminnan yhteydessä lisää kustannuksia. Järjestämiseen liittyy haasteita, jotka aiheutuvat muun muassa koulukuljetukseen liittyvästä kokonaisuudesta. Aamupalan tarjoamiseen liittyy myös haasteita oppilaiden tasa-arvoisen kohtelun näkökulmasta. Oppilaiden koulupäivä alkaa lukujärjestysteknisistä syistä eri aikaan ts. aloitusaika ei ole kiinteä, jolloin kaikilla oppilailla ei ole mahdollisuutta osallistua aamupalalle.

Valtuustossa on käsitelty valtuustoaloitetta 22.08.2022 §62, koskien ”Maksuton aamupalatarjoilu peruskouluihin”. Tämän valtuustoaloitteen käsittelyteksti todetaan täydentävänä lisätietona tämän nuorisovaltuuston valtuustoaloitteen vastaukselle.

Aamupala on tärkeä osa nuoren päivittäistä ravinnonsaantia. Opetuspalvelut on huomionnut tulevan lukuvuoden 2023-2024 suunnittelussa terveellisiä elämäntapoja edistävien toimenpiteiden kehittämisen kouluilla ja lukiossa osana opetuksen hyvinvointitiimin työtä. Kehittämiskohteina tarkastellaan kouluruokailua, mutta myös aamupalan merkitystä sekä esimerkiksi kerhotoiminnan ja kouluvalmentajatoiminnan roolia tässä kokonaisuudessa.

Valmistelijat Opetuspäällikkö Janne Mäkinen, sähköposti [janne.makinen\(@\)mantsala.fi](mailto:janne.makinen(@)mantsala.fi), pedagoginen tv-t-asiantuntija Jaana Palviainen, sähköposti [jaana.palviainen\(@\)mantsala.fi](mailto:jaana.palviainen(@)mantsala.fi), palvelupäällikkö Terhi Kerttula, [terhi.kerttula\(@\)mantsala.fi](mailto:terhi.kerttula(@)mantsala.fi)

Esittelijä Sivistysjohtaja Ahvo Timo

Päätösehdotus Sivistyslautakunta lähettää valtuustoaloitteen edelleen kunnanhallitukselle ja katsoo valtuustoaloitteen tulleen käsitellyksi.

Nuorisovaltuusto	§ 78	16.11.2022
Nuorisovaltuusto	§ 84	15.12.2022
Kunnanvaltuusto	§ 9	06.02.2023
Sivistyslautakunta	§ 53	23.05.2023
Kunnanhallitus	§ 137	05.06.2023
Sivistyslautakunta	§ 81	22.08.2023

Käsittely Tukipalveluiden erityisasiantuntija Taru Kuparinen esitteli asiaa kokouksessa.

Käsittelyn aikana jäsen Martti Nykänen teki seuraavan vastaesityksen: "Sivistyslautakunta antaa esittelytekstin mukaisen vastauksen kunnanhallitukselle ja esittää aamupala kokeilua tehtäväksi myös Riihenmäen ja Hepolan koulussa sekä Lukiossa." Jäsen Salla Nousiainen kannatti esitystä. Käydyn keskustelun perusteella puheenjohtaja tiedusteli, ovatko kaikki ymmärtäneet vastaesityksen. Kävi ilmi, että esitystä oli tarkennettava, jonka vuoksi jäsen Salla Nousiainen peruutti kannatuksensa.

Jäsen Martti Nykänen teki uuden, tarkennetun vastaesityksen: "Sivistyslautakunta antaa esittelytekstin mukaisen vastauksen kunnanhallitukselle ja esittää kunnan tarjoamana aamupalakokeilua tehtäväksi Ehnroosin, Riihenmäen ja Hepolan koulussa sekä Lukiossa." Esitystä ei kannatettu.

Puheenjohtaja totesi vastaesityksen kumoutuneen kannattamattomana.

Päätös Sivistyslautakunta päätti hyväksyä esittelijän tekemän päätösehdotuksen, jonka mukaisesti sivistyslautakunta lähettää valtuustoaloitteen edelleen kunnanhallitukselle ja katsoo valtuustoaloitteen tulleen käsitellyksi.

Liite 1. Laskelma aamupalatarjoilusta yläkouluihin ja lukioon

Kunnanhallitus 05.06.2023 § 137

Esittelijä Kunnanjohtaja Laurila Hannu

Päätösehdotus Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi sivistyslautakunnan päätöksen 23.5.2023 liittyen nuorisovaltuuston aloitteeseen yläkoulujen ja lukion aamupalasta. Kunnanhallitus lähettää aloitteen käsittelyn edelleen valtuustolle tiedoksi.

Päätös Aloite jätettiin pöydälle keskeneräisenä ja siirrettiin jatkovalmisteluun sivistys- ja hyvinvointipalveluille. Erityisesti tulee arvioida aamupalatarjoilun vaikutuksia koulujen ja ateriapalvelujen aikatauluihin (mm. kuljetusoppilaat, ruoan valmistuksen aikataulu) sekä kustannuksiin. Lisäksi tulisi toteuttaa aamupalan merkitystä korostava kampanja kouluilla ja koteihin.

Nuorisovaltuusto	§ 78	16.11.2022
Nuorisovaltuusto	§ 84	15.12.2022
Kunnanvaltuusto	§ 9	06.02.2023
Sivistyslautakunta	§ 53	23.05.2023
Kunnanhallitus	§ 137	05.06.2023
Sivistyslautakunta	§ 81	22.08.2023

Liite 1. Laskelma aamupalatarjoilusta yläkouluihin ja lukioon

Sivistyslautakunta 22.08.2023 § 81
74/00.02.08/2022

Kunnanhallitus on kokouksessaan 5.6.2023 § 137 siirtänyt jatkovalmisteluun aloitteen yläkoulujen ja lukion aamupalan järjestämisestä. Jatkovalmistelussa tulee tarkastella erityisesti aamupalatarjoilun vaikutuksia koulujen ja ateriapalvelujen aikatauluihin (mm. kuljetusoppilaat, ruoan valmistuksen aikataulu) sekä kustannuksiin. Lisäksi tulisi toteuttaa aamupalan merkitystä korostava kampanja kouluilla ja koteihin.

Vastauksena valtuustoaloitteeseen viitataan Sivistyslautakunnan 23.5.2023 § 53 sekä Kunnanvaltuuston 22.08.2022 § 62 kokouksissa annettuihin vastauksiin.

Aamupalatarjoilun aikataulu

Aamupalatarjoilu on mahdollista toteuttaa Ehnroosin, Riihenmäen kouluilla ja Hepolan yläkouluikäisille oppilaille sekä lukiossa klo 7.45-8.30 välisenä aikana. Erityisruokavalioita ei ole mahdollista toteuttaa ilman sitovaa ennakoilmoittautumista. Opettajien työaikaa koskevat asiat tulee tarkastella ammattijärjestöjen edustajien kanssa.

Keittiöhenkilökunnan työpäivä alkaa klo 7.00. Aamupalan valmistamiseen ja tarjolle laittamiseen menee 45 min, jolloin aamupalatarjoilu voi alkaa aikaisintaan klo 7.45. Lounastarjoilua valmistellaan jo aamupalan valmistamisen ja tarjoilun aikana. Aamupalan jälkeen astiat tiskataan, tilat ja linjasto siivotaan ja varustetaan lounasta varten. Hauteen veden vaihtamisen, tyhjennyksen ja uudelleen kuumenemiseen kuluva aika tulee huomioida aamiaistarjoilun lopettamisajassa sekä työntekijän tehtävien uudelleenjärjestelyssä. Koulujen ensimmäinen lounaskattaus alkaa jo noin klo. 10:00. Viimeisin mahdollinen aamiaistarjoilun päättymisaika on tällöin kello 8.30.

Kuljetusoppilaat

Lukion opiskelijamäärä on 269 (8/2023). Lukuvuonna 2022–2023 opiskelijoista noin 28 % oli koulumatkatuen piirissä. Koulumatkatuen piirissä olevista opiskelijamääristä ei lukiolla enää ole tietoa, sillä opiskelijat hakevat koulumatkatuen suoraan OmaKelasta ja hankkivat koulumatkatukilipun liikennöitsijän mobiilisovelluksesta. Julkisen liikenteen aikataulun ja opetuksen aloituksen väliin jäävä aika ei riitä aamupalan syömiseen, koska julkinen liikenne saapuu kouluille klo 8.15-8.25 välillä ja

Nuorisovaltuusto	§ 78	16.11.2022
Nuorisovaltuusto	§ 84	15.12.2022
Kunnanvaltuusto	§ 9	06.02.2023
Sivistyslautakunta	§ 53	23.05.2023
Kunnanhallitus	§ 137	05.06.2023
Sivistyslautakunta	§ 81	22.08.2023

ensimmäisen tunnin opetus alkaa klo 8.25. Myös perusopetuksessa koulukuljetuksen piirissä olevat oppilaat käyttävät pääsääntöisesti joukkoliikennettä. Hepolan koulun oppilaiden osalta lisäksi taksikuljetusta. Tämän seurauksena kuljetuksessa olevat oppilaat ja opiskelijat ovat eriarvoisessa asemassa.

Kustannukset

Vuoden 2023 kouluaterian suoritehinnat ovat: Ehnroos 3,15 €, Hepola 3,7 €, Riihenmäki 2,55 € ja lukio 3,21 € (Tekninen ja elinvoimalautakunta 25.4.2023 §37). Aamupuuron ja maidon yhteinen suoritehinta on puolet koko aterian suoritehinnasta. Aterian hintaan tulee perusopetuksen osalta huomioida myös valvonnan kustannus. Valvovia opettajia tarvitaan perusopetuksen kouluihin vähintään yksi/koulu ja valvontakerran pituudeksi laskelmissa on määriteltävä 45 min/kerta. Valvonnan hinta on laskettu 75 % (45 min) opettajan vuosiviikkotunnin hinnasta (2000 €), joka on 1 500 € (45 min). Laskennalliset suorat kokonaiskustannukset aamupalatarjoilulle 50 % osallistumisella lukuvuoden 190 päivälle ovat yhteensä 154 610 € vuodessa sekä valvonnan osuus 22 500 € vuodessa. Kustannukset yhteensä ovat 177 110 € vuodessa (kustannuserittely liitteessä).

Kampanja

Aamupalan merkitystä korostava kampanja kouluilla ja koteihin Aamupala on tärkeä osa lasten ja nuorten päivittäistä ravinnonsaantia. Perusopetuksen kouluissa ja lukiossa toteutetaan kampanja lv. 2023-2024 aikana siten, että toimintaa koordinoi opetuspalveluiden hyvinvointitiimi. Kampanjaan osallistetaan kunnan toimijoiden lisäksi oppilaskunnat ja huoltajat.

Valmistelija	Opetuspäällikkö Janne Mäkinen, sähköposti janne.makinen(@)mantsala.fi, pedagoginen tv-t-asiantuntija Jaana Palviainen, sähköposti jaana.palviainen(@)mantsala.fi
Esittelijä	Sivistysjohtaja Ahvo Timo
Päätösehdotus	Sivistyslautakunta hyväksyy esittelytekstin mukaisen vastauksen nuorisovaltuuston aloitteeseen yläkoulujen ja lukion aamupalasta. Vastaus täydentää sivistyslautakunnan samasta asiasta 23.5.2023 antamaa vastausta. Sivistyslautakunta lähettää aloitteen edelleen kunnanhallitukselle ja katsoo aloitteen tulleen käsitellyksi.
Käsittely	Opetuspäällikkö Janne Mäkinen esitteli asiaa kokouksessa.
Päätös	Hyväksyttiin ehdotuksen mukaan.

Nuorisovaltuusto	§ 78	16.11.2022
Nuorisovaltuusto	§ 84	15.12.2022
Kunnanvaltuusto	§ 9	06.02.2023
Sivistyslautakunta	§ 53	23.05.2023
Kunnanhallitus	§ 137	05.06.2023
Sivistyslautakunta	§ 81	22.08.2023

Liite 1. Kustannuserittely

Lukion opetussuunnitelmamuutokset koskien OPH:n muutosmääräystä 4610-2022 sekä lakimuutoksia

Sivistyslautakunta 22.08.2023 § 82
467/12.00.02/2023

Mäntsälän lukion opetussuunnitelmaan, joka on vahvistettu kasvatus- ja sivistyslautakunnan kokouksessa 11.5.2021 ja päivityksiä on vahvistettu sivistyslautakunnan kokouksessa 9.11.2021 ja 23.5.2023, esitetään tehtäväksi seuraavia lisäyksiä ja muutoksia.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen myötä sosiaali- ja terveystieteiden järjestämismääräykset siirtyivät kunnilta hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen. Aiemman oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) säännöksiä on täsmennetty vastaamaan tätä uudistusta. Lain (377/2022) mukaan Opetushallitus on antanut määräyksen opetussuunnitelman perusteiden muuttamisesta opiskelu- ja koulutuksen keskeisiä periaatteita ja tavoitteita koskevin kohdin (määräys OPH 4610-2022, liitteet 1 ja 2). Opetushallituksen määräyksen mukaan koulutuksen järjestäjällä tulee lisäksi olla opiskelu- ja koulutusohjelma. Tämä koulutuksen järjestäjän opiskelu- ja koulutusohjelma korvaa opiskelu- ja koulutusohjelman luvun 4 osalta paikallisen opetussuunnitelman.

Määräyksen mukaiset muutokset koskevat Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2019 lukuja:

- 1.2 opetussuunnitelman laatiminen
- 1.2 opetussuunnitelman sisältö
- 4.3 opiskelu- ja koulutusohjelma
- 4.3.1 koulutuksen järjestäjän opiskelu- ja koulutusohjelma
- 4.4 kurinpito
- 4.4.1 kurinpitokeinojen käyttämistä ja menettelyjä koskevan suunnitelman sisältö

Näitä lukuja koskevat muutokset liittyvät pääasiassa termin opiskelijahuolto korvaamiseksi termillä opiskelu- ja koulutusohjelma sekä opiskelu- ja koulutusohjelman laatimista.

Koulutuksen järjestäjä ei voi jättää noudattamatta tätä määräystä tai poiketa siitä.

Paikalliseen opetussuunnitelmaan (liite 3) tulee muutosmääräyksestä tai lainsäädännöstä johtuen seuraavia muutostarpeita:

Lukion opetussuunnitelman luvun 4.1 ohjaus tekstiä ohjaus lukio-opintojen päättymisvaiheessa muutetaan kuvaamaan nykyisen oppivelvollisuuslain ohjausvelvoitetta seuraavasti lukio-opintojen keskeytymisen tilanteessa:

Oppivelvollinen

- Ohjaaminen uuteen opiskelupaikkaan ennen keskeytystä
- ellei opiskelijaa tavoiteta tai hän ei ole aloittanut uusia opintoja, ilmoitus oppivelvollisuuden kuntavalvojalle sekä huoltajalle

Sivistyslautakunta

§ 82

22.08.2023

Ei-oppivelvollinen

- ohjaaminen uuteen opiskelu- tai työpaikkaan
- tarvittaessa tukipalveluihin ohjaaminen
- ilmoitus etsivälle nuorisotyölle, ellei opiskelija siirry työhön tai toiseen oppilaitokseen

Lukion opetussuunnitelman liite 6 Mäntsälän lukion opiskeluhoitosuunnitelmaa siirtyy osaksi koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaa. Mäntsälän lukion opiskeluhoiton käytänneopas muuttuu erilliseksi oppaaksi eikä ole enää osa opetussuunnitelmaa. Lukion turvallisuus- ja kriisisuunnitelma sekä suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä lukion päihdeohjelma siirtyy osaksi koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaa. Lukion järjestyssäännöt sekä Liite 7 lukion tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma siirtyvät osaksi lukuvuosisuunnitelmaa. Näillä muutoksilla saavutetaan yhteneväisyys lukuvuosisuunnitelman ja opetussuunnitelman rakenteissa perusopetuksen kanssa.

Lukion opetussuunnitelman entinen liite 8 muuttuu liitteeksi 6 ja liitteeseen tehdään lainsäädännön vaatimat muutokset (lukiolaista § 44 ja §41 4 mom. on kumottu lailla 11.3.2022/165) sekä korjataan termistöä kasvatusta ja sivistyslautakunnasta sivistyslautakunnaksi. Korjataan toimintasäännön mukaiseksi toimivaltaiseksi viranhaltijaksi erottamisen yhteydessä rehtori. Liitteeseen lisätään kohdat:

- Esineiden ja aineiden luovuttaminen ja hävittäminen tulee kirjata
- Oppivelvollisen voi erottaa enintään kolmeksi kuukaudeksi
- Voimakeinojen käyttö annetaan sivistyslautakunnalle tiedoksi

Valmistelija

Tukipalveluiden erityisasiantuntija Taru Kuparinen sähköposti taru.kuparinen(@)mantsala.fi, Lukion rehtori Henna Komi sähköposti henna.komi@mantsala.fi, opetuspäällikkö Janne Mäkinen, sähköposti janne.makinen(@)mantsala.fi

Esittelijä

Sivistysjohtaja Ahvo Timo

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta hyväksyy esittelytekstissä mainitut muutokset lukion opetussuunnitelmaan. Pykälä tarkastetaan kokouksessa.

Käsittely

Opetuspäällikkö Janne Mäkinen esitteli asiaa kokouksessa.

Päätös

Hyväksyttiin ehdotuksen mukaan.

Pykälä tarkastettiin kokouksessa.

Liite 1. Muutosmääräys OPH-4610-2022 / Lukion ops muuttuminen
Liite 2. Liite muutosmääräykseen: Muutosmääräys OPH-4610-2022 / Lukion ops muuttuminen
Liite 3. Mäntsälän lukion opetussuunnitelma

Lukion opiskeluhoitosuunnitelma

Sivistyslautakunta 22.08.2023 § 83
656/12.01.03.00/2023

Mäntsälän lukion opetussuunnitelmaan, joka on vahvistettu kasvatus- ja sivistyslautakunnan kokouksessa 11.5.2021 ja päivityksiä on vahvistettu sivistyslautakunnan kokouksessa 9.11.2021 ja 23.5.2023, esitetään tehtäväksi seuraavia lisäyksiä ja muutoksia.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen myötä sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen. Aiemman oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) säännöksiä on täsmennetty vastaamaan tätä uudistusta. Lain (377/2022) mukaan Opetushallitus on antanut määräyksen opetussuunnitelman perusteiden muuttamisesta opiskeluhoollon keskeisiä periaatteita ja tavoitteita koskevin kohdin (liitteet 1-2).

Opetushallituksen määräyksen mukaan koulutuksen järjestäjällä tulee olla opiskeluhoitosuunnitelma 1.8.2023 alkaen (liite 3). Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma korvaa Mäntsälän paikallisen opetussuunnitelman opiskeluhoollon luvun 4.3 Paikallisesti päätettävät asiat sekä aiemmat yksikkökohtaiset opiskeluhoitosuunnitelmat. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma liitetään osaksi paikallista lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa. Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten on saatavissa yksikkökohtaiset tiedot.

Opiskeluhoitosuunnitelman tulee sisältää tiedot tarvittavista opiskeluhoollon resursseista sekä tiedot käytössä olevista opiskeluhoollon resursseista. Lukion opiskeluhoitosuunnitelman liitteenä on reusrssitaulukko (liite 4) tarpeista ja käytössä olevista resursseista. Samainen taulukko tulee liittää myös esi- ja perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelmiin.

Valmistelija

Tukipalveluiden erityisasiantuntija Taru Kuparinen, sähköposti taru.kuparinen(@)mantsala.fi, lukion rehtori Henna Komi sähköposti henna.komi(@)mantsala.fi, opetuspäällikkö Janne Mäkinen, sähköposti janne.makinen(@)mantsala.fi

Esittelijä

Sivistysjohtaja Ahvo Timo

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta hyväksyy Mäntsälän lukion opiskeluhoitosuunnitelman ja siihen liittyvät liitteet. Lautakunta päättää, että lukion opiskeluhoitosuunnitelman resurssitaulukko sisällytetään osaksi esi- ja perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelmia.

Lisäksi sivistyslautakunta myöntää opetuspalveluille oikeuden tehdä lukion opiskeluhoitosuunnitelmaan vähäisiä teknisuonteisia korjauksia.

Pykälä tarkastetaan kokouksessa.

Sivistyslautakunta

§ 83

22.08.2023

Käsittely

Opetuspäällikkö Janne Mäkinen esitteli asiaa kokouksessa.

Päätös

Hyväksyttiin ehdotuksen mukaan.

Pykälä tarkastettiin kokouksessa.

Liite 1. Muutosmääräys lukion opetussuunnitelman perusteet /OPH-2263-2019

Liite 2. Liite muutosmääräykseen: Muutosmääräys OPH-4610-2022 / Lukion ops muuttuminen

Liite 3. Lukion opiskeluhoitosuunnitelma 2023

Liite 4. Mäntsälän opiskeluhoitopalvelujen resurssit lv 2023-2024

Mäntsälän kunnan varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2023

Sivistyslautakunta 22.08.2023 § 84
643/12.07.00/2023

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986), ns. tasa-arvolaki, toi 1.6.2023 alkaen varhaiskasvatukseen veloitteen laatia toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma. Vastaavasti yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) velvoittaa laatimaan toiminnallisen yhdenvertaisuussuunnitelman. Veloitteet koskevat varhaiskasvatustilain mukaisesti varhaiskasvatuksen järjestäjien ja yksityisten palveluntuottajien järjestämää varhaiskasvatusta sekä varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestettävää esiopetusta. Mäntsälän kunnan varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen yhteinen toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on laadittu osana Mäntsälän varhaiskasvatuksen tasa-arvohanketta 2020–2021 ja nyt suunnitelma on päivitetty vastaamaan lakimuutoksen veloituksia. Suunnitelma täydentää Mäntsälän kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaa 2022 ja Mäntsälän kunnan esiopetuksen opetussuunnitelmaa 2023. Mäntsälän kunnan varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toiminnallista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa päivitetään tarvittaessa, vähintään kolmen vuoden välein.

Suunnitelma toimii pohjana Mäntsälän varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistyölle sekä vuosittain yksiköissä laadittavalle toiminnalliselle tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmalle. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä henkilöstön ja lasten kanssa. Huoltajien näkökulmat huomioidaan suunnitelmien sisällössä.

Yksikkökohtainen toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma liitetään osaksi ryhmien varhaiskasvatussuunnitelmaa tai esiopetuksen lukuvuosisuunnitelmaa. Suunnitelmaan kirjattujen kehittämistoimenpiteiden toteutumista ja vaikuttavuutta arvioidaan tarvittaessa tai vähintään vuosittain.

Valmistelija	Varhaiskasvatuspäällikkö Karoliina Purola, sähköposti karoliina.purola(@)mantsala.fi
Esittelijä	Sivistysjohtaja Ahvo Timo
Päätösehdotus	Sivistyslautakunta hyväksyy Mäntsälän kunnan varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman 2023.
Käsittely	Varhaiskasvatuspäällikkö Karoliina Purola ja hankekoordinaattori Anne Riihinen esittelivät asiaa kokouksessa.
Päätös	Hyväksyttiin ehdotuksen mukaan.

Liite 1. Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Sivistyslautakunta	§ 19	21.02.2023
Hyvinvointilautakunta	§ 26	21.03.2023
Hyvinvointilautakunta	§ 55	15.06.2023
Sivistyslautakunta	§ 85	22.08.2023

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen toimintasäännön päivitys

Sivistyslautakunta 21.02.2023 § 19

Mäntsälän kunnan hallintosäännön (1.1.2023) mukaan Mäntsälän kunnan hallinnon ja toiminnan järjestämisessä sekä päätöksenteko- ja kokousmenettelyssä noudatetaan hallintosäännön määräyksiä, ellei laissa ole toisin säädetty. Mikäli palvelualuejohtaja tai tulosalueen tai tulosyksikön päällikkö siirtää hallintosääntöön kirjattua päätösvaltaansa alaiselleen viranhaltijalle, tulee päätösvallan siirtäminen kirjata toimielimen toimintasääntöön ja kunnan asianhallintajärjestelmään. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen toimintasääntöä on päivitetty edellisen kerran sivistyslautakunnan kokouksessa 25.10.2022 § 186. Sivistyslautakunta ja hyvinvointilautakunta päättävät päätösvallan siirrosta ko. lautakunnan päätösvaltaan kuuluvilta osin.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen henkilöstön valintaan liittyvä päätöksenteko on toimintasäännössä hajautettu tulosalueiden päälliköille ja tulosyksiköiden johtajille lukuunottamatta lukiota, kirjastoa ja kansalaisopistoa. Alaisensa toistaiseksi voimassa olevien virkojen ja toimien täytöstä päättää tulosalueen päällikkö. Tulosyksikön johtaja päättää alaisensa määräaikaisten tehtävien täytöstä. Lukion rehtori, kirjastopalvelujohtaja ja kansalaisopiston rehtori päättävät alaisena toistaiseksi voimassa olevan ja määräaikaisen henkilöstön valinnasta. Valintaprosessin sujuvoittamiseksi on perusteltua, että tulosalueen päällikkö tai tulosyksikön johtaja päättää alaisensa henkilöstön valinnasta hallintosäännön 7 luvun 4 § mukaisesti. Jatkossa koulujen rehtorit ja päiväkotien johtajat tulosyksiköiden johtajina päättäisivät koko alaisensa henkilöstön valinnoista.

Opetuspalveluissa on järjestetty tehtäviä psykologi- ja kuraattoripalveluiden siirrettyä hyvinvointialueen vastuulle vuoden 2023 alusta lukien. Sivistys- ja hyvinvointipalveluissa psykologien ja kuraattoreiden esimiehenä toimi 2022 loppuun asti tukipalveluiden erityisasiantuntija. Vuonna 2022 voimaan astunut oppivelvollisuuslaki (1214/2020) on toisaalta tuonut kunnan järjestämään perusopetukseen ja lukiokoulutukseen uusia velvoitteita liittyen oppivelvollisuuden valvontaan. Oppivelvollisuuden valvontaan perusopetuksessa liittyvät tehtävät on sisällytetty tukipalveluiden erityisasiantuntijan toimenkuvaan. Opetuspäällikön päätösvallassa on edelleen 17-vuotiaan, ilman perusopetuksen päättötodistusta olevan oppilaan oppilaspaikan osoittaminen perusopetuksessa. Perusteltua kuitenkin on, että oppivelvollisuuden valvontaan liittyvä päätöksenteko perusopetuksessa on kaikilta osin tukipalveluiden erityisasiantuntijalla.

Valmistelija

Sivistysjohtaja Timo Ahvo, sähköposti timo.ahvo(@)mantsala.fi,
opetuspäällikkö Janne Mäkinen, sähköposti janne.makinen(@)mantsala.fi,
hallintosiantuntija Henna Tulkki, sähköposti henna.tulkki(@)mantsala.fi

Esittelijä

Sivistysjohtaja Ahvo Timo

Sivistyslautakunta	§ 19	21.02.2023
Hyvinvointilautakunta	§ 26	21.03.2023
Hyvinvointilautakunta	§ 55	15.06.2023
Sivistyslautakunta	§ 85	22.08.2023

perusopetusta koskeviin tietoihin. Lakimuutokset mahdollistavat sen, että taiteen perusopetuksen järjestäjät voivat jatkossa tallentaa taiteen perusopetuksen oppilaiden opintosuoritukset Opetushallituksen ylläpitämään Koski-tietovarantoon. Taiteen perusopetuksen tietojen tallentaminen on mahdollista aloittaa 1.4.2023 tai milloin tahansa sen jälkeen koulutuksen järjestäjän päättämässä aikataulussa. Opintoja voidaan viedä Koski-tietovarantoon myös takautuvasti.

Mäntsälän kansalaisopistossa tarjotaan taiteen perusopetuksen yleistä oppimäärää seuraavista opinnoista: kuvataide, käsityö ja tanssi. Opintojen laajuus on yhteensä 500 tuntia. Yhteiset opinnot 300 tuntia ja teemaopinnot 200 tuntia.

Syksyllä 2023 taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän aloittavilta tulee pyytää suostumus tallentaa opintosuoritukset Koski-tietovarantoon. Suostumus pyydetään yhteisiin opintoihin ja teemaopintoihin. Suoritetut opinnot viedään Koski-tietovarantoon kahdessa osassa: yhteiset opinnot ja teemaopinnot. 1.1.2018 jälkeen aloittaneiden oppilaiden suostumus tulee saada 31.12.2023 mennessä. Alaikäisten oppilaiden osalta suostumus tulee pyytää huoltajilta. Opiskelun tulee olla kesken 1.4.2023.

Lakimuutosten myötä sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen toimintasääntöä tulee päivittää kansalaisopiston rehtorin päätösvallan osalta.

Valmistelija	Hyvinvointi- ja yhteisökoordinaattori Malla Parkkonen, sähköposti malla.parkkonen(@)mantsala.fi
Esittelijä	Hyvinvointipäällikkö Leirimaa Vuokko
Päätösehdotus	Hyvinvointilautakunta päättää hyväksyä liitteenä olevan sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen toimintasäännön päätösvaltaansa kuuluvilta osin. Toimintasääntö tulee voimaan 6.7.2023.
Käsittely	Hyvinvointi- ja yhteisökoordinaattori Malla Parkkonen esitteli asiaa kokouksessa.
Päätös	Hyvinvointilautakunta päätti hyväksyä päätösehdotuksen mukaisesti.

Liite 1. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen toimintasääntö 6.7.2023

Sivistyslautakunta 22.08.2023 § 85
3/00.01.01/2022

Hyvinvointilautakunta on kokouksessaan 15.6.2023 päättänyt Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen toimintasäännön päivityksestä päätösvaltaansa kuuluvilta osin koskien Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosaluetta. Muutos on tullut voimaan 6.7.2023.

Sivistyslautakunta	§ 19	21.02.2023
Hyvinvointilautakunta	§ 26	21.03.2023
Hyvinvointilautakunta	§ 55	15.06.2023
Sivistyslautakunta	§ 85	22.08.2023

Valmistelija Hyvinvointi- ja yhteisökoordinaattori Malla Parkkonen, sähköposti malla.parkkonen(@)mantsala.fi

Esittelijä Sivistysjohtaja Ahvo Timo

Päätösehdotus Sivistyslautakunta merkitsee hyvinvointilautakunnan tekemät muutokset Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen toimintasääntöön tiedoksi.

Päätös Hyväksyttiin ehdotuksen mukaan.

Liite 1. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen toimintasääntö 6.7.2023

Hyvinvointilautakunta	§ 9	24.01.2023
Hyvinvointilautakunta	§ 56	15.06.2023
Sivistyslautakunta	§ 86	22.08.2023

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen kunnan ulkopuolisten toimijoiden maksut ja taksat

Hyvinvointilautakunta 24.01.2023 § 9

Mäntsälän kunnan hallintosäännön (1.1.2023) II osan 9 luvun 9 §:n mukaan valtuusto päättää kunnan palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista. Kunnanhallitus päättää tarkemmin maksujen perusteista ja euromääristä. Kunnanhallitus voi siirtää hallintosäännössä maksuista päättämiseen liittyvää toimivaltaansa alaiselleen lautakunnalle tai viranhaltijalle. Lautakunta vahvistaa palvelualueellaan taksat ja maksut.

Sivistyslautakunta vahvistaa peruskoulujen, lukion ja päiväkotien tiloihin liittyvät tilavuokrat. Hyvinvointilautakunta vahvistaa kansalaisopiston tilojen käyttöön liittyvät maksut, kurssimaksut sekä kirjaston tiloihin ja toimintaan liittyvät maksut. Lisäksi hyvinvointilautakunta vahvistaa Riihenmäen koulun kohdalta liikuntahallin tapahtumavuokrat ja tilojen varustelu- ja purkuhinnat tapahtumaa varten sekä monitoimitalon vakiovuoromaksut ja kuntosali/squash-maksut. Mäntsälän liikunta- ja urheiluseurojen alle 18-vuotiaiden vakiovuorot monitoimitalon ja koulujen liikuntasaleissa ovat maksuttomia.

Valmistelija Hyvinvointipäällikkö Vuokko Leirimaa, sähköposti vuokko.leirimaa(@)mantsala.fi, liikuntasihteerin Harri Bister, sähköposti harri.bister(@)mantsala.fi

Esittelijä Hyvinvointipäällikkö Leirimaa Vuokko

Päätösehdotus Hyvinvointilautakunta vahvistaa päätösvaltaansa liittyvien tilojen ja toimintojen maksut ja taksat liitteenä 1 olevan taulukon mukaan.

Päätös Toimielin päätti hyväksyä päätösehdotuksen mukaisesti.

Liite 1. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen kunnan ulkopuolisten toimijoiden maksut ja taksat 1.6.2023 alkaen

Tekninen korjaus: Korjattiin liitteessä ollut kirjoitusvirhe.

Hyvinvointilautakunta 15.06.2023 § 56

Kevään 2023 aikana kansalaisopiston Tieto-luokasta poistettiin tietokoneet ja pöydät kokonaan ja tila otettiin liikuntakäyttöön. Poistuneiden koneiden tilalle hankittiin kuusi (6) kannettavaa tietokonetta, joita voidaan käyttää opetuksessa.

Hyvinvointilautakunta	§ 9	24.01.2023
Hyvinvointilautakunta	§ 56	15.06.2023
Sivistyslautakunta	§ 86	22.08.2023

Muutosten seurauksena sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen kunnan ulkopuolisten toimijoiden maksut ja taksat tulee korjata vastaamaan nykyhetkeä siten, että Tieto-luokan päivävuokra (180,00 € / vrk) poistetaan listasta ja samalla luokan nimi muutetaan Yläsaliksi.

Liikuntakäyttöön otettuun Yläsaliin voi tarvittaessa siirtää tuoleja, mutta ei pöytiä. Näin ollen varustelun osalta vuokrahinta voitaisiin jatkossa rinnastaa luentosalin hintoihin.

Edellä kuvatun lisäksi sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen kunnan ulkopuolisten toimijoiden maksut ja taksat -taulukko on teknisenä korjauksena selkeytetty maksuluokkaan III kuuluvat järjestäjät sekä mahdolliset siivouksen laiminlyönnistä aiheutuvat kustannukset.

Valmistelija	Hyvinvointi- ja yhteisökoordinaattori Malla Parkkonen, sähköposti malla.parkkonen(@)mantsala.fi
Esittelijä	Hyvinvointipäällikkö Leirimaa Vuokko
Päätösehdotus	Hyvinvointilautakunta päättää hyväksyä ja vahvistaa päätösvaltaansa kuuluvilta osin sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen kunnan ulkopuolisten toimijoiden maksut ja taksat liitteenä 1 olevan taulukon mukaan.
Käsittely	Hyvinvointi- ja yhteisökoordinaattori Malla Parkkonen esitteli asiaa kokouksessa.
Päätös	Hyvinvointilautakunta päätti hyväksyä päätösehdotuksen mukaisesti.

Liite 1. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen kunnan ulkopuolisten toimijoiden maksut ja taksat 6.7.2023 alkaen

Sivistyslautakunta 22.08.2023 § 86
71/02.07.00/2023

Hyvinvointilautakunta on kokouksessaan 15.6.2023 päättänyt päätösvaltaansa kuuluvilta osin Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen kunnan ulkopuolisten toimijoiden maksut ja taksat 6.7.2023 alkaen liitteenä olevan taulukon mukaan.

Valmistelija	Hyvinvointi- ja yhteisökoordinaattori Malla Parkkonen, sähköposti malla.parkkonen(@)mantsala.fi
Esittelijä	Sivistysjohtaja Ahvo Timo
Päätösehdotus	Sivistyslautakunta merkitsee Hyvinvointilautakunnan päättämät kunnan ulkopuolisten toimijoiden maksut ja taksat tiedoksi.
Päätös	Hyväksyttiin ehdotuksen mukaan.

Hyvinvointilautakunta	§ 9	24.01.2023
Hyvinvointilautakunta	§ 56	15.06.2023
Sivistyslautakunta	§ 86	22.08.2023

Liite 1. Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen kunnan ulkopuolisten toimijoiden maksut ja taksat 6.7.2023 alkaen

Sivistyslautakunta

§ 87

22.08.2023

Otto-oikeuden piiriin kuuluvat viranhaltijapäätökset

Sivistyslautakunta 22.08.2023 § 87

Toimielimen tiedoksi on tuotu oheismateriaalina otto-oikeuden piiriin kuuluvat viranhaltijapäätökset hallintosäännön mukaisesti.

Päätösehdotus

Toimielin päättää, ettei se käytä kuntalain mukaista otto-oikeutta sen tiedoksi tuotuihin viranhaltijapäätöksiin.

Päätös

Hyväksyttiin ehdotuksen mukaan.

Sivistyslautakunta

§ 88

22.08.2023

Ilmoitusasiat

Sivistyslautakunta 22.08.2023 § 88

Toimielimelle tuodaan tiedoksi seuraavaa:

- Suomen ainedidaktisen tutkimusseuran julkaisu 23 26.6.2023 Käsityön arviointitutkimus Perusopetuksen käsityön oppimistulosten arviointi pakollisen oppimäärän päättövaiheessa keväällä 2021
- Kulttuurikasvatussuunnitelman vuosikalenteri 2023-2024
- Opetushallituksen ilmoitus 5.7.2023 Varhennettu kielten opiskelu - hankkeen loppuselvityksen (97/571/2017) hyväksymisestä
- Opetushallituksen ilmoitus 13.7.2023 Koulun kerhotoiminnan tukeminen -hankkeen loppuselvityksen (83/588/2016) hyväksymisestä
- Keusoten tiedote ja toimintaohje 16.8.2023 liittyen opiskeluhuollon psykologien tilanteeseen

- Hirvihaaran koulun rehtorin päätös 14.8.2023 Hirvihaaran koulun luokkien 5-6 yökoulu Järvenpään seurakunnan leirikeskuksessa 5.9.2023
- Hyökännummen koulun rehtorin päätös 16.8.2023 Hyökännummen koulun luokkien 5 A ja B opintoretki Öljymäen kesäteatteriin 18.8.2023
- Hyökännummen koulun rehtorin päätös 21.8.2023 Hyökännummen koulun luokkien 5 A ja B ja 6 A ja B opintoretki Kellokosken urheilukentälle 23.8.2023

Sivistysjohtajan tiedostusasiat:

- Sivistyslautakunnan ja hyvinvointilautakunnan yhteinen väliseminaari 7.8.2023 materiaalit ja niihin tutustuminen
- Sivistyslautakunnan ja hyvinvointilautakunnan yhteinen talousseminaari 12.9.2023 Mäntsälän kunnantalolla, valtuustosalissa klo 16.30-20.00
- Toimintavuoden 2023-2024 aloitustiedot

Päätösehdotus

Toimielin merkitsee ilmoitusasiat tiedoksi.

Päätös

Hyväksyttiin ehdotuksen mukaan.

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 76, § 77, § 78, § 79, § 80, § 81, § 85, § 86, § 87, § 88

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhI 50 § 2 mom.)
- etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 82, § 83, § 84**OIKAISUVAATIMUSOHJEET**

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*), sekä
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimus on toimitettava Mäntsälän kunnan kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa *asianosaisen* katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään:

Mäntsälän Sivistyslautakunta
Postiosoite: Heikinkuja 4, 04600 Mäntsälä
Käyntiosoite: Heikinkuja 4, 04600 Mäntsälä
Sähköpostiosoite: kirjaamo@mantsala.fi
Puhelinnumero: 019 264 5000 (vaihe)

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua

- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Jos oikaisuvaatimuspäätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Mäntsälän kunnan kirjaamosta: kirjaamo@mantsala.fi